

ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

www.karnatakayakshaganaacademy.com

ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಕಾಶಿತ

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ

ಬಾಲ ಭಾರತ

ಕವಿ

ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್.

ಅಂತರಜಾಲ ಆವೃತ್ತಿ, ಸಹ-ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶನ ನಿರ್ವಾಹಕರು

 ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ®

Email: yakshaprasangakosha@gmail.com

Blog: www.yakshaprasangakosha.com

ಆವೃತ್ತಿ ೧.೦

ಜುಲೈ ೨೦, ೨೦೧೯

Email: yakshaprasangakosha@co.gmailm, yakshavahini@co.gmailm Blog: www.yakshaprasangakosha.com

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿಯ ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶ ಯೋಜನಾ ಸಮೂಹ

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ :

ಶ್ರೀಧರ ಡಿ(ಗೌರವಾನ್ವಿತರು) .ಎಸ್ ., ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಡಾಆನ .ಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ, ದಿನೇಶ ಉಪ್ಪೂರ, ಅಶೋಕ್ ಮುಂಗಲಿಮನೆ

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ:

ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಪಾಠಕ್, ವಿದುಷಿ ಸುಮಂಗಲಾ ರತ್ನಾಕರ್ ,ರಾಜಗೋಪಾಲ ಕನ್ಯಾಸ, ಶಶಿರಾಜ ಸೋಮಯಾಜಿ, ಅವಿನಾಶ್ ಬೈಪಾಡಿತ್ತಾಯ , ನಾರಾಯಣ ಹೆಬ್ಬಾರ್ ,ಮಹೇಶ್ ಪದ್ಮಾಣಿ

ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿ :

ರವಿ ಮಡೋಡಿ ,(ಯೋಜನಾಧ್ಯಕ್ಷ) ಡಾ .ಪ್ರದೀಪ್ ಸಾಮಗ ,(ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ) ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ, (ಯೋಜನಾ ಸಹಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ) ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಹೊಳ್ಳ, ಕಜೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಟ್, ಲ ನಾ ಭಟ್, ಅಜಿತ್ ಕಾರಂತ್, ಇಟಗಿ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಭಟ್, ಅಶ್ವಿನಿ ಹೊದಲಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ , ಭಟ್ ಸುಣ್ಣಂಗುಳಿದ್ರಾ ಹೆಗಡೆ , ಕವಿತಾಸ್ಪೂರ್ತಿ ,ಶಿವಕುಮಾರ ಬಿ. ಅಳಗೋಡು

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು :

ಗಣಪತಿ ಭಟ್ ಪಿ ,ವಸುಮತಿ ಜಿ., ಅನಿತಾ ಎಂ .ಜಿ. ರಾವ್, ರಂಜನ ಭಟ್, ಶಶಿಕಲಾ ಮೂರ್ತಿ, ರಘುರಾಜ್ ಶರ್ಮ, ಚಂದ್ರ ಆಚಾರ್, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಾಗವತ್, ಉಮೇಶ್ ಶಿರೂರು, ವೆಂಕಟೇಶ್ ಹೆಗಡೆ, ವೆಂಕಟೇಶ್ ವೈದ್ಯ, ಕೆ. ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ಸತೀಶ್ ಯಲಾಪುರ, ಮಯೂರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ನಾಯಕ್, ರವಿ ಕಾಮತ್ ಕುಮಟಾರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮರಾ ,ರಿ ,ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ನಾಯಕ್ ,ರಘುರಾಜ್ ಶರ್ಮಾ

ಸಹಕಾರ:

ಪ್ರಸಂಗ ಕವಿಗಳು :

ಬಲಿಪ ನಾರಾಯಣ ಭಾಗವತ್, ಹೊಸೋಟ ಮಂಜುನಾಥ ಭಾಗವತ್, ಪ್ರೊ .ಎಮ್. ಎ. ಹೆಗಡೆ, ಡಾ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಶ್ರೀಧರ ಡಿ.ಎಸ್ . ಎಂ. ಆರ್. ವಾಸುದೇವ ಸಾಮಗ, ಎಂಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ .ಆರ್., ಮಧುಕುಮಾರ್ ಬೋಳೂರು, ಅಗರಿ ಭಾಸ್ಕರ ರಾವ್ ,ಅಂಬರೀಷ ಭಾರದ್ವಾಜ , ಶಿವಕುಮಾರ ಬಿ .ಅಳಗೋಡು, ದಿನೇಶ ಉಪ್ಪೂರ ,ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಇಟಗಿ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಭಟ್, ವಿಶ್ವವಿನೋದ ಬನಾರಿ, ಮಧೂರು ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣ

ಕವಿಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಂಗಯಾದಿ :

ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಡಾ. ಪಾದೇಕಲ್ಲು, ವಿಷ್ಣುಭಟ್

ಸಂಸ್ಥೆಗಳು :

ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ & ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ)ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ(, ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾರಂಗಬೆಂ ,ಯಕ್ಷಸಿಂಚನ ,ಉಡುಪಿ ,ಗಳೂರು

ಪ್ರಸಂಗ ಪುಸ್ತಕ ಒದಗಣೆ ಮತ್ತಿತರ:

ಡಾ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಉರಾಳ್, ಅಗರಿ ಭಾಸ್ಕರ ರಾವ್, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಾಗವತ್, ಶ್ರೀಪಾದಗಡ್ಡೆ, ಮುರಳಿ ಶ್ರೀಣಿ, ಅನಂತ ದಂತಳಿಕೆ, ಗುರುನಂದನ್ ಹೊಸೂರು, ನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಭಾಗ, ನಾರಾಯಣ ಯಾಜಿ,ಶೇಷಗಿರಿಯಪ್ಪ, ಎಸ್ ಎಮ್ ಹೆಗಡೆ, ದಿವಾಕರ ಹೆಗಡೆ, ನಿತ್ಯಾನಂದ ಹೆಗಡೆ ಮೂರೂರು, ಶ್ರೀನಿಧಿ ಡಿಎಸ್., ರವೀಂದ್ರ ಐತುಮನೆಮನೋಹರ ಕು ,ಸುರೇಶ್ ಹೆಗಡೆ ಬೆಳಸಲಿಗೆ ,ಗುರುರಾಜ ಹೊಳ್ಳ ಬಾಯಾರು ,ಂದರ್ ,ನಂದಳಿಕೆ ಬಾಲಚಂದ್ರ ರಾವ್ ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ,ಹೆಗಡೆ .ಎನ್ .ಎ ,ಮಹಾಬಲಮೂರ್ತಿ ಕೊಡ್ಲೆಕೆರೆ ,ಸುಧಾ ಕಿರಣ್ ಅಧಿಕಶ್ರೀಣಿ ,ರಘುರಾಮ್ ಮುಳಿಯ ,

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆ

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ:

ಮಲ್ಪೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗ (ಗೌರವಾನ್ವಿತರು), ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್., ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ದಿನೇಶ ಉಪ್ಪೂರ, ಡಾಪ್ರದೀಪ ಸಾಮಗ ., ರಾಜಗೋಪಾಲ ಕನ್ಯಾಸ, ಶಶಿರಾಜ ಸೋಮಯಾಜಿ, ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಪಾಠಕ್, ವಿದುಷಿ ಸುಮಂಗಲಾ ರತ್ನಾಕರ್, ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಹೊಳ್ಳ, ಕಜೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಟ್, ಲ ನಾ ಭಟ್‌ರಾಘವೇ ,ಂದ್ರ ಮಯ್ಯ (ಅಕ್ಕಪತ್ರ ಪರಿಶೋಧಕರು)

ವಿಶ್ವಸ್ಥ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿ :

ಡಾಆನ .ದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ (ಅಧ್ಯಕ್ಷ), ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ (ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ), ರವಿ ಮಡೋಡಿ ಖಜಾಂ)ಚಿ(

ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ :

ಅಶೋಕ್ ಕೊಡ್ಲೆಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ,ಜಯನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ ,

ಪುಸ್ತಕ ಸಹಾಯ :

ವಿದುಷಿ ಸುಮಂಗಲ ರತ್ನಾಕರ್‌ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ,ಅನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ .ಡಾ ,ಮಂಟಪ ಪ್ರಭಾಕರ ಉಪಾಧ್ಯ ,ಜಯ ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ ,

ಮೊದಲ ಮಾತು

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಸಂಗಸಾಹಿತ್ಯ. ಅದು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಏಕಮಾತ್ರ ಲಿಖಿತಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಹೌದು. ಅದರ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಅಡಿಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅಂದಾಜಿಸಿದಂತೆ ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗಕೃತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಐದು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದೆ. ವರ್ಷವರ್ಷವೂ ನೂರಾರು ಹೊಸಕೃತಿಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಆದರೆ ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲ. ಬೇಕೆಂಬುವರಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರ್ವಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮುದ್ರಣ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮುದ್ರಿತವಾದ ಕೃತಿಗಳ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತಷ್ಟು ತೊಡಕಿನದು. ಹೀಗಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ನಾಶವಾಗಿವೆ; ಮತ್ತಿಷ್ಟು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ದ್ಯೋತಕಗಳು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಛಂದೋ ವೈವಿಧ್ಯದ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿಕೊಂಡು ಸುಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಂದು ಹೆಮ್ಮೆ. ಅದರ ಸಿದ್ಧಿ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗಂಭೀರವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸಂಗ ಅಲಭ್ಯತೆ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಡಕಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವವರಿಗೆ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ತನ್ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಅದೇ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನ ಮೂಲಕ ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ತಲುಪಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದು. ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬೇಕಾದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಕ್ಷಗಾನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಕೂಲ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ, ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲ ಹಾಗೂ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಿಯರಿಗೆ ಆಪ್ತವಾದೀತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ನೆರವು ದೊಡ್ಡದು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕೈಜೋಡಿಸಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸರ್ವಸದಸ್ಯರ ಸಹಮತವಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಸಹಕರಿಸಿದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವರನ್ನೂ, ಸರ್ಕಾರವನ್ನೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರೊ. ಎಂ.ಹೆಗಡೆ .ಎ .
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಎಸ್. ಎಚ್. ಶಿವರಾಜಪ್ಪ
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶ ಯೋಜನೆ

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಾಧನ ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ಕೃತಿಗಳು ಅವಜ್ಜಿಗೊಳಗಾದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಪ್ರಯೋಗದ ಆಧಾರ ಪಠ್ಯಗಳು, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಅಗತ್ಯವೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಸಂಗಕವಿಗಳು ಬರೆದ ಗೀತೆಗಳು ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ, ಮೇಲಾಗಿದ್ದು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಖಿಲವಾಗದಂತೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕಾಪಿಡುವುದೂ, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೂ ನಮ್ಮ ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶದ ಉದ್ದೇಶ. ಅದಕ್ಕೆ ಇಂದು ಅಂತರಜಾಲವೇ ಸೂಕ್ತ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಅಂತರಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರಸಂಗವೂ, ಅದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಇಡೀ ವಿಶ್ವದ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅರಿವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮುದ್ರಣ ದೋಷಗಳು, ವ್ಯಾಕರಣ ದೋಷಗಳು, ಗ್ರಾಮ್ಯಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದಾದ ಶೈಥಿಲ್ಯ, ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕೂಡಿಸಿ, ಕೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಬಿಡಿಸಿ ಉಂಟಾದ ದೋಷಗಳು, ಮಟ್ಟುಗಳ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ನುಸುಳಿದ ದೋಷಗಳು, ಆಟ ಆಡಿಸುವಾಗ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಭಾಗವತರ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಅನ್ಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಪದಗಳು ಮುದ್ರಿತರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿರುವುದು, ಮುದ್ರಣವಾಗುವಾಗ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರುವುದು ಇವುಗಳೆಲ್ಲ, ಕವಿಯು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ರಚಿಸಿದ ಸುಂದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾಂತರವನ್ನೂ, ಅಪಾರ್ಥವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಈಗ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ದೋಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನಮಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ 'ಪ್ರಸಂಗಕೋಶ'ದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರಸಂಗವು ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆ.

ಶ್ರೀಧರ ಡಿ.ಎಸ್ .
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ
ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು

ರವಿ ಮಡೋಡಿ
ಯೋಜನಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ

ಯಕ್ಷಗಾನವು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ನವಿಲುಗರಿಯು. ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರಂಪರೆಯ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವತ್ತ ಅಂತರಜಾಲದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾಣ್ಕೆಯಾಗಿದೆ. ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಯಾದಿ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶ ಇವೆರಡು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬೆನ್ನುಲುಬಾಗಿ ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಪ್ರಸಂಗಕವಿಗಳು, ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು, ಪ್ರಾಯೋಜಕರು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಯಕ್ಷಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ ವಿನಮ್ರ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕನಸುಗಳು ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳಲಿವೆ. ನಿಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸಹಕಾರ, ಸಹಾಯ, ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಆಶೀರ್ವಾದಕ್ಕೆ ನಾವು ಚಿರಋಣಿಗಳು.

ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಟಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗ, ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ, ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸೃಜನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸೃಜನ ರವಿ ಮಡೋಡಿ, ಖಜಾಂಚಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸೃಜನ

ಸಾರಾಂಶ

ಪ್ರಸಂಗ ವಿಧ:

ಪೌರಾಣಿಕ

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥ:

ಮಹಾಭಾರತ

ಭಾಷೆ:

ಕನ್ನಡ

ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕಾಶನಗಳ ವಿವರ:

ಉಡುಪಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೇಂದ್ರ

ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯ ವಿವರ:

ಈ ಅಂತರಜಾಲ ಆವೃತ್ತಿಯು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಲ್ಪಡುವುದೇ ಜೊತೆ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಘನ ಉದ್ದೇಶವು. ಈ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಯಾ ಅಂತರಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಲು ಯಾವುದೇ ಅಭ್ಯಂತರ ಇಲ್ಲ. ಮೂಲ ಪ್ರಕಾಶನಗಳ ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯ ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳು:

೯೯

ಪಾತ್ರಗಳು:

ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ದ್ರುಪದ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಕೌರವರು, ಪಾಂಡವರು, ಕರ್ಣ, ದೂತರು, ಜಯ, ವಿಜಯ

ಕಥಾ ಸಾರಾಂಶ:

ಮಹಾಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ, ಬರುವ ಈ ಕಥೆಯ ಮೂಲವಸ್ತು ತುಂಬಾ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಕಥಾಭಾಗ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿಸಿದ ಕಾರಣ 'ಬಾಲಭಾರತ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೌರವ ಪಾಂಡವ ಬಾಲಕರ ಕಥೆ. ಮತ್ತರದ ಮೊಳಕೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ಮೂಡಿದರೆ ಮುಂದಿನ ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಕಥೆ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಉದ್ದೇಶ ದ್ವೇಷ ಸಾಧನೆಯಾದರೂ ಮುಂದಿನ ಪರಿಣಾಮ ಭಯಂಕರವೇ. ರಂಗತಂತ್ರ ನಿರೂಪಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಥೆಯೂ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಕೌರವ ಪಾಂಡವ ಬಾಲಕರು ಆಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದು, ತುಂಟಾಟ, ಭೀಮನ ತುಂಟತನ, ದ್ರೋಣಾಕಾಶನ ನಂತರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬೇಧನ, ಬೇಟೆ, ಬಿಲ್ವಂಗಲ, ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ ಹೀಗೆ ಕಿರಿಯರ ಆಟೋಟವೇ ಕಥೆಯಾಗಿರುವುದು ಮಕ್ಕಳ ಕಥೆಯಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿ.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ:

ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕ. ಸಾಹಿತಿ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಅರ್ಥಧಾರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಂಗ ಕರ್ತೃ. ಯಕ್ಷಗಾನ ವಿಮರ್ಶಕ. ಊರು - ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸನಗರ ತಾಲೂಕು, ನಿಟ್ಟೂರು ಬಳಿಯ ಧರೇಮನ. ಕಳೆದ ಮೂವತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೆಲೆಸಿರುವುದು ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿಯಲ್ಲಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ಯಕ್ಷಗಾನದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತ. ವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ, ಅರ್ಥಧಾರಿಯಾಗಿ ಪಳಗಲು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಉಡುಪಿ ಪಹಕಾರಿಯಾಯಿತು.

ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತೊಂದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ರಚನೆಯು. ಉಡುಪಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೇಂದ್ರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಲಿಕಾ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೧೩ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಸುಮಾರು ನೂರಾರು ಮೂಲವಸ್ತು ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಂಗ ರಚನೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನೂರಾರು ವಿಮರ್ಶೆಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿಯ 'ಯಕ್ಷಲಹರಿ' ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ೨೪ ವರ್ಷ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ ಸೇವೆ. ಹಲವು ತಾಳಮದ್ದಲೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು, ಸಪ್ತಾಹಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ, ವಿವಿಧ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆಯೋಜಿಸಿರುವ ಆಟ-ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ, ಅವಲೋಕನಕಾರರಾಗಿ ಮತ್ತು ಗೋಷ್ಠಿ, ಕಮ್ಪಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಅನುಭವ. ಅರ್ಥಧಾರಿಯಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಪಾತ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ. ಅವಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚ್ಛಿಂಕರಾಗಿ, ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಗುರು ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸಂಚಾರಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮಂಡಳಿ ಹೊಸಬೆಟ್ಟು ಸಂರತ್ನಲ್ ಇದರ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿ. ರಾಜಕೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ರಂಗ ವಿಮರ್ಶೆ, ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧ, ನಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದೂ ಹವ್ಯಾಸ. ಹಾಸ್ಯ ಬರಹ ಕುರಿತ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನವೂ ಬಂದಿದೆ. 'ಬಸ್ಸು ಜಟಿಲಾ ಬಂಡಿ' ಎಂಬ ನಗೆ ಲೇಖನಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಾಪುರ ಮಠದಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಗುರುಗ್ರಂಥಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ, ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ, ಮಹಾಮುನಿ ಶುಕ ಎಂಬ ಮೂರು ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ದ್ವಿತೀಯ ಬಿಕಾಂ ಪದವಿ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ 'ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನ' ಪ್ರಸಂಗದ ಪಾಂಡವ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣದ ಒಂದು ಭಾಗ ಪಠ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪತ್ರಿಕೆ 'ಕಣಿಪುರ'ದಲ್ಲಿ, ರಂಗಸ್ಥಳದ ಅಭಿಜಾತ ಕವಿಗಳು ಎಂಬ ಅಂಕಣವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳ ಪರಿಚಯ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ 'ಸುದಿನ ಸುರಭಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಪುರಾಣ ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳು' ಎಂಬ ಅಂಕಣ ಬರಹ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರಾಪುರ ಮಠದ 'ಧರ್ಮಭಾರತಿ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ವೀರತಪಸ್ವಿ' ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಉಡುಪಿಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾರಂಗ ಸಂಸ್ಥೆ ೨೦೧೫ನೇ ಸಾಲಿನ 'ತಲ್ಲೂರು ಕನಕ ಅಣ್ಣಯ್ಯ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಕುರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಧನಾವಲೋಕನ, ಅವರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ವಸ್ತುವಿನ್ಯಾಸ-ಆಶಯ, ಛಂದಸ್ಸಿನ ಬಳಕೆ ಕುರಿತಾಗಿ ಯಕ್ಷ ವಿದ್ವಾನ್ ಲೋಕ ಭಾಷಣ-ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ದಿನವಿಡೀ ನಡೆಸಿದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ ಅಕಾಡೆಮಿ ಶ್ರೀಧರರ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಲಿಕಾ' ಕೃತಿಗೆ ೨೦೧೧ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ೨೦೧೬ರ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ೧೧ನೇ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ೨೦೧೬ರ ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಶಂಭುಹೆಗಡೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟ್ಯೋತ್ಸವ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 'ಜಡಭರತ' ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದ್ದು, 'ಅಸುರ ಗುರು' ಎಂಬ ಬೃಹತ್ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಇವರು ಬರೆದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು: ಕಬಂಧ ಮೋಕ್ಷ, ಸುದ್ಯುಮ್ನ, ಆದಿನಾರಾಯಣ ದರ್ಶನ, ಕುವಲಯಾಶ್ವ, ಗರುಡ ಪ್ರತಾಪ, ಬಾಲಭಾರತ, ಸತ್ಯಶೈಥಿಲ್ಯ, ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನ, ಪರಿಕ್ಷಿತ್-ಆಸ್ತೀಕಜನ್ಮ, ಜನಮೇಜಯ, ಶುಕ್ರಸಂಜೀವಿನೀ, ಅಗಸ್ತ್ಯ, ಜಡಭರತ, ಸಮ್ರಾಟ್ ಮರುತ್ತ, ಕುಜ್ಜಂಭ ಕಂದರ, ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆ, ಯೋಗಾವತಾರಂ, ಫಲಗುಣೀ ತೀರ್ಥ ಮಹಿಮೆ, ವೀರ ಚಿತ್ರಧ್ವಜ, ಶ್ರೀರಂಗ ರಾಯಭಾರ, ನಾಲಾಯನೀ, ಬಕನ ಬಂಡಿ, ಅಂಗಾರಪರ್ಣ ವೃತ್ತಾಂತ, ಧೌಮ್ಯಪರಿಗ್ರಹ, ದ್ರೌಪದೀ ಸ್ವಯಂವರ, ದುರ್ಗಮಾಸುರ ವಧೆ, ಶರವೂರ ಶ್ರೀದುರ್ಗ, ಪ್ರಥುಯಜ್ಞ, ಹನ್ನಾರ ರಾಮೇಶ್ವರ ಮಹಾತ್ಮೆ, ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ಸ್ವರ್ಣಕಮಲ

ಟಿಪ್ಪಣಿ:

ಮಕ್ಕಳ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಪ್ರಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಕೃತಿ ಬಾಲ ಭಾರತ. ಕಿರಿಯರ ಈ ಪ್ರಸಂಗ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಬಯಸುವ ಕೃತಿ. ರಂಗ ನಿರ್ದೇಶನ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಥೆಯಾದ 'ಏಕಲವ್ಯ' ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದು ಆ ಹೆಸರಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ನರ್ತನವನ್ನು ಪ್ರಧಾನಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಕಾರಣ ಅದಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಛಂದಸ್ಸನ್ನೇ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ರಂಗಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸುತ್ತಲೇ (ಇನ್ನಂಜೆ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜ ಮಾರ್ಪಳ್ಳಿಯವರಿಂದ) ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಕಿರಿಯರಿಗಾಗಿ ಯಶಸ್ವೀ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪದ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಇಬ್ಬರು ಹಾಸ್ಯಗಾರ ಬಾಲಕರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ರಂಗದಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಆಕರ್ಷಣೆಗೊಳಗಾದ ಕೃತಿ. ಅನೇಕ ತಂಡಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ. ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಹಂತದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಯೋಜನೆಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಕಡಿಮೆ ಮಾತು, ನೃತ್ಯರೂಪಕವಾಗಿಯೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಸರಳ ಶಬ್ದ, ಸುಂದರವಾದ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಪದ್ಯಗಳು, ಕಾವ್ಯಮಯವಾದರೂ ಸರಳವಾದ ಭಾವಗೀತಾತ್ಮಕ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಹೃದ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ವೀರರು ಬಾಲಕರಾಗಿದ್ದಾಗ ನಡೆಸಿದ ಭಾರತ, ಬಾಲಕರೇ ಆಡುತ್ತಾ ಮಾಡುವ ಭಾರತವಾಗಿಯೂ ಸಾರ್ಥಕವಾದ ಹೆಸರು ಬಾಲಭಾರತ.

ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯ

ನಾಂದಿ :

ಪರಿವರ್ಧನೀ ಷಟ್ಪದಿ

ಬಾಲಗಣೇಶನ ಸ್ಮರಿಸುವೆ ಬ್ರಹ್ಮನ |
ಬಾಲೆಯ ನುತಿಸಿ ಪರಾಶರ ಮುನಿವರ |
ಬಾಲ ಮಹಾಕವಿಗೊಂದಿಪೆ ಶ್ರೀಲೋಲಾದ್ಯರಿಗರಗುವೆನು ||
ಬಾಲಕಲಾವಿದರಿಗೆ ನಾ ಯಕ್ಷರ |
ಬಾಲಕನರ್ಪಿಸುತಿಹೆನೀ ಕೃತಿಯನು |
ಬಾಲರ ಭಾರತ ಮರಸಲು ಮೇಲಹ ಧನ್ಯತೆ ಪೊಂದುವೆನು || 1 || 1 ||

ಮತ್ಸರದ ಮೊಳಕೆ

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ಶ್ರೀವೃಡೆ

ಕನಸ ಕಂಡನು ಭೀಷ್ಮ ವಂಶವು |
ಘನತೆಗೊಳೆ ನೂರೈದು ಕುಡಿಗಳು |
ಜನಿಸೆ ಕೃಪರಿಂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಗೆ | ಳನು ಕಲಿಸುತ || 1 ||
ತರಳರಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಗೆ |
ಗುರುಗಳೊಬ್ಬರ ಕಾಣೆನನುತ |
ಕುರುಕುಲದ ಸೌಭಾಗ್ಯರತ್ನರ | ಪೊರೆಯುತಿರ್ದ || 2 || 3 ||

ಧನ್ಯಾಸಿ - ಅಷ್ಟ

ಆಡುತ್ತಲೈತಂದರರಸು ಕುಮಾರರು |
ಓಡಿ ನಲಿದು ಕುಣಿದಾಡುತ | ಬಡಿ |
ದಾಡಿ ತಮ್ಮೊಳು ಪಂಥಗೈಯುತ | ಮಾ |
ತಾಡಿ ಬಯ್ಯುತ ಮತ್ತೆ ಸೇರುತ ||
ವನಕ್ಕೈದುತ | ನದಿಸೇರುತ | ಈ |
ಜಾಡಿ ದಡಕೆ ಮೇಲೇರುತ | ಕೂ |
ಗಾಡುತೊಬ್ಬರನೊಬ್ಬರಟುತ ||
ಬಂದರೂ | ಬಾಲರೈಲೂ || 1 ||
ನೂರೈದು ಬಾಲರೊಳತಿ ಬಲನಾ ಭೀಮ |
ನಾರನು ಗಣನೆಗೆ ತಾರನು | ಕಂಡು |
ಕೌರವ ಮನದಲ್ಲೊ ನೋಯಲು | ಸೇರಿ |
ನೂರು ಮಂದಿಯು ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು |
ಭೀಮ ನೋಡಿದ | ಬಡಿದಾಡಿದ | ಮೆಯ್ |
ಮೋರೆ ಗಾಯದಿ ರಕ್ತ ಸೋರಲು | ಓಡಿ |
ದೂರನಜ್ಜಿಗೆ ಬಂದು ಪೇಳಲು ||
ಬಂದರೂ | ಬಾಲರೈಲೂ || 2 || 5 ||

ಭಾಮಿನಿ

ಮನದಿ ಮತ್ಸರ ಮೊಳೆತು ದುರ್ಯೋಧನ |
ಧನನು ಭೀಮನ ಭಂಗಿಸುವ ತ |
ನ್ನೆಣಿಕೆಗಳ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಸಹೋದರರೈಲೂರೊಂದಿವಸ ||
ಅನಿಲಜನ ಸುಳಿವಿಲ್ಲದಿರಲಾ |
ವನದಿ ಮಾಮರನೇರಿ ಫಲಗಳ |
ತಿನುವ ಸಮಯದಿ ಬರುವ ಭೀಮನ ನೋಡಿ ಬಾಲಕರು || 1 || 6 ||

[ಸೂಚನೆ: ಆಡುತ್ತಲೈತಂದರು..... ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೃತ್ಯರೂಪಕಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೌರವ - ಪಾಂಡವ ಬಾಲಕರ ಚಲನೆಯನ್ನು ಪ್ರಸಂಗದುದ್ದಕ್ಕೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮುಂದಿನ ಮಾವಿನ ಮರದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು - ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮರದ ಆಕಾರದಲ್ಲೊ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ಅವರು ಕ್ರಮಪ್ರಕಾರ ಬೀಳುವುದರ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಬೇಕು. ಪಾಂಡವ ಪಕ್ಷದಿಂದ ವಿಜಯ ಮತ್ತು ಕೌರವಪಕ್ಷದಿಂದ ಜಯ ಎಂಬ ಹಾಸ್ಯದ ಬಾಲಕರು ಇದ್ದರೆ ರಂಜನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮ.]

ಕಾಂಬೋಧಿ - ರೂಪಕ

ಬಂದ ಭೀಮನು | ಬೇಗ ಬೇಗನೆ |
ತಂದು ಮುಗಿಸಿರಿ | ಹಣ್ಣಿನೆಲ್ಲವ ||
ಎಂದು ಪೇಳುತ | ಕೊಯ್ದು ತೋರಿಸಿ |
ತಂದು ಹಾಸ್ಯವ | ಗೈಯೆ ಕಾಣುತ || 1 ||

ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸುವೆ | ಎನುತ ಭೀಮನು |
 ಹೊದ್ದಿ ಮರವನು | ಕೇಳಿ ಹಣ್ಣನು ||
 ಮದ್ದು ಉಳಿದಿಹ | ಗೊರಟನೆಸೆಯಲು |
 ಕೃದ್ಧನಾಗುತ | ಬಾಹು ಬಲಯುತ || 2 ||
 ಮರವನಲುಗಿಸೆ | ಹಣ್ಣು ಕಾಯ್ ಮಿಡಿ |
 ತರಳರೆಲೆಗಳು | ಧೊಪ್ಪನುದುರಲು |
 ಕರೆದ ಹಂಗಿಸಿ | ಕಾಲು ಮುರಿಯಿತೆ |
 ಕರವು ಹೋಯಿತೆ | ಪಾಪ ಕಷ್ಟವೆ || 3 || 9 ||

- ನಿರ್ಗಮನ -

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಅಷ್ಟ

ನೋಡಜ್ಜು ಭೀಮನು | ಮಾಡಿದೀ ತಂಟಿಯ |
 ಬೇಡವೆಂದರು ಬರುವ ||
 ಕೇಡಿಗನಡಗಟ್ಟಿ ಬಡಿದು ನಮ್ಮನು ನಿತ್ಯ |
 ಕಾಡುವ ಕ್ರೂರನೀತ || 1 ||
 ಹೌದೇನೋ ಭೀಮ ನೀನೀಪರಿ ಗೈವುದು |
 ಸಾಧುವಲ್ಲವೊ ಮಗನೆ ||
 ಭೇದಬುದ್ಧಿಯು ಸಲ್ಲ ಸಹಜಾತರೊಡನೆ ಹ |
 ಸಾದದೊಳಿರಬಾರದೆ || 2 ||
 ಇಲ್ಲಜ್ಜು ಬೇಡವೆಂದರು ಕೇಳದಿವರಲ್ಲ |
 ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳೆನ್ನದೆ ||
 ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಮೆಯ್ಯಕ್ಕೆ ಗಾಯವಾಗೆ ಸುಳ್ಳ |
 ಸುಳ್ಳೆ ಪೇಳ್ವರು ದೂರನು || 3 || 12 ||

(ಭೀಷ್ಮನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಬೇಕು)

ಭಾಮಿನಿ

ಆಟವೆಂದೇ ಭೀಷ್ಮನಿರೆ ಸರಿ |
 ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದೆ ಭೀಮನಿರಲೀ |
 ಕಾಟವನು ಕಳೆವರೆ ಸುಯೋಧನನಿರಲು ಚಿಂತೆಯಲಿ ||
 ಹೂಟವೊಂದನು ನೆನೆದು ದುರ್ವಿಷ |
 ದೂಟವಿಕ್ಕುತ ನದಿಗೇಸೆಯೆ ಕಾ |
 ಕೋಟಕಗಳಿಂ ಬಲವ ಪಡೆದೈತಂದ ಕಲಿಭೀಮ || 1 || 13 ||

ದ್ರೋಣಪುತ್ರಿಣಿ

ವಾರ್ಧಕ (ಅರ್ಧ)

ಮಾನಿನೀ ಪುತ್ರ ಸಹ ಬಡತನದ ಬವಣೆಯ |
 ನ್ನಾನಲಾರದೆ ಪೊರಟು ಪರಶುಧರನಿಂ ಮಹಾ |
 ತ್ರಾಣದಸ್ತ್ರಗಳ ಸಂಚಯಿಸಿ ಪೂರ್ವವ ನೆನೆದು ಪ್ರಾಣಸಖಿನಂ ಸ್ಮರಿಸಿದ || 1 || 14 ||

ಮಧ್ಯಮಾವತಿ - ಆದಿ

ಗುರುವಗ್ನಿವೇಶರಾಶ್ರಮದಿ ಪ್ರಷತನ |
 ತರಳ ದ್ರುಪದನು ನಾನಿರಲಿಕೊಂದು ದಿನ ||
 ಮರದಿಂದ ಬಿದ್ದಿರಲುಪಚರಿಸಿದನು |
 ಧರೆಯೊಳರ್ಧವನೀವೆನೆಂದ ಪೋಗುವನು || 1 || 15 ||

ದ್ರುಪದನ ಓಲಗ

ಮಾರವಿ - ಝಂಪೆ

ಓಲಗವನಿತ್ಯ ಮಾಕಂದಿ ನಗರದಲಿ ಪಾಂ |
 ಚಾಲ ದ್ರುಪದನು ಮಂತ್ರಿ ಸಾಮಂತರೊಡನೆ ||
 ಕಾಳಗದಿ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸುತ ಪಟ್ಟಿದೊಳ |
 ಗಾಳುತಿಹ ಪ್ರಷತಜನನೋಲೈಸೆ ನೃಪರು || 1 ||
 ಬರುತ ಪಾಂಚಾಲನೋಲಗದ ವೈಭವ ಕಂಡು |
 ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡಿ ನಿಂದಿರಲು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಲಿ ||
 ಕರೆದಾಸನವನೀಯದುಪಚಾರಗೈಯದಾ |
 ಪರಿಗೆ ಸಂಶಯನಾಗಿ ಮರೆತನೆಂದರಿತ || 2 ||

ಮಿತ್ರ ನಾ ಪೂರ್ವದಲಿ ಮರೆತೆಯ ಭರದ್ವಾಜ |
ಪುತ್ರ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ ಗುರ್ವಾಶ್ರಮದಲಿ ||
ಪತ್ರಗಳ ಕೊಯ್ವಾಗ ಬೀಳೆ ನಾನುಪಚರಿಸ |
ಲತಿಯೊಳಗರ್ಧರಾಜ್ಯವನೀವೆನೆಂದೆ || 3 || 18 ||

ಶಂಕರಾಭರಣ - ಮಟ್ಟಿ

ಅಟ್ಟಿಹಾಸಗೈದು ದ್ರುಪದ | ವಿಷ್ಣುರವನ್ನೇರಿ ಮರೆವ |
ದ್ರುಷ್ಯವಂತರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ | ಕೆಷ್ಣರವ ನಡೆ || 1 ||
ಬಡವನಹುದು ನಾನು ಗುಣದಿ | ಬಡವನಾದಿಯೇನೊ ದ್ರುಪದ |
ಪೊಡವಿ ಸ್ನೇಹವಾವುದಧಿಕ | ನುಡಿಯೊ ಮಿತ್ರನೆ || 2 || 20 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಝಂಪೆ

ಬಾಲತನದೊಳಗಿತ್ತಿಹ | ಭಾಷೆಯನು |
ಕೇಳಿ ಹಾರುವ ಬಂದಿಹ ||
ಕೇಳಿದೆಯ ಮಂತ್ರಿ ನೀನು | ರಾಜ್ಯಾರ್ಥ |
ವಾಳಿ ಮರೆವ ಕುಚೇಲನು || 1 ||
ಧರಣಿಯಾಸೆಯಲಿ ನಾನು | ಬರಲಿಲ್ಲ |
ತರುಣಿಸಂತರುದರವನ್ನು ||
ಪೊರೆಯಲಾಸರೆಯನೀಯೆ | ಸಾಕೆನಗೆ |
ಕರುಣೆಯಿಂ ನೋಡು ದೊರೆಯೆ || 2 ||
ನಡೆ ಮೊದಲು ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ | ತಿರುಕನೀ |
ಕೊಡಬೇಡ ಬರಿ ಕಾರಣ ||
ಗೊಡವೆಯೇಕೆನಗೆ ನಿನ್ನ | ಭಕ್ತದಲಿ |
ಬಡಿಸುವರು ತಿನ್ನಿರನ್ನ || 3 || 23 ||

ಭಾಮಿನಿ

ಕೆರಳಿ ರೋಷಾಗ್ನಿಯಲಿ ದ್ರೋಣನು |
ಜರೆದೆಯಾ ಸ್ನೇಹದಲಿ ಯಾಚಿಸೆ |
ತಿರುಕನಾರಂದರಿವೆ ದುರಹಂಕಾರಿ ಗರ್ವವನು ||
ಮುರಿಯದಿರಲಾಂ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರನೆ |
ಧರಣಿವಿಬುಧನೆ ಋಷಿಕುಮಾರನೆ |
ಸೆರಗಿನಲಿ ಗಂಟಿಕ್ಕಿಕೋಯೆಂದರವಣಿಸಿ ಪೊರಟ || 1 || 24 ||

ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ

ಸಾಂಗತ್ಯ - ರೂಪಕ

ಶರಶಾಸ್ತ್ರವಿದ ಕರಿಪುರಕೆ ಭವಿಷ್ಯವೆ |
ಹರಿತಂದಂತ್ಯೈತಂದು ಬಳಿಕ ||
ಅರಸಿ ಕೃಪಿಯ ಸಹೋದರ ಕೃಪನಲ್ಲಿದರ್ |
ಅರಿತ ಭೀಷ್ಮನ ಮನದಿರವ || 1 || 25 ||

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ಮಟ್ಟಿ

ಚೆಂಡಿನಾಟವಾಡಿ ಬಂದರು | ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ |
ಅಂಡಲೆಯುತುದ್ಯಾನದಡೆಯೊಳು ||
ಚೆಂಡಿನಾಟವಾಡಿ ಬಂದರು || ಪ ||
ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಎಸೆದು ಪಿಡಿಯುತ | ಒಡೆಯುತದನು |
ಸೂಟಿನಿಂದಲೆಚ್ಚು ಬಡಿಯುತ ||
ಓಟಗೈವರುಗಳನೊ |
ಕೂಟದಿಂದ ಸುತ್ತಿ ಪಿಡಿದು |
ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲ ತಮಗೆನುತ್ತ |
ಕೋಟಲೆಗಳ ಗೈದು ಕುಣಿದು ||
ಚೆಂಡಿನಾಟವಾಡಿ ಬಂದರು || 1 ||
ಆಡುತಿರ್ದರೊಂದು ಕೂಪವು | ಸನಿಹವಿರಲು |
ಓಡಿತಲ್ಲಿ ಚೆಂಡು ಬಾಲರು ||
ಓಡಿ ಬರುವ ಮೊದಲೆ ಬೀಳೆ |
ನೋಡಿ ಮುಖವನೊಬ್ಬರೊಬ್ಬ |
ರಾಡಿ ಬಹಳುಪಾಯ ಕೈ |
ಗೂಡದಿರಲು ಚಿಂತೆ ತಾಳುತ || ಕುಳಿತರಲ್ಲಿ ||
ಚೆಂಡಿನಾಟವಾಡಿ ಬಂದರು || 2 || 27 ||

[ಸೂಚನೆ: ನೃತ್ಯದ ಮೂಲಕವೇ ಕೆಲವು ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳನ್ನು ಬಾವಿಯಾಗಿ ತೋರಿಸಿ - ಚೆಂಡನ್ನೆತ್ತುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿಸಿ - ಸೋತು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.]

ಸಾಂಗತ್ಯ - ರೂಪಕ

ಬಂದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ನುಡಿಸಿದ ಬಾಲಕ |
ವೃಂದವ ಚಿಂತೆಯೇಕೆಂದು ||
ವಂದಿಸಿ ನಡೆದುದ ವಿವರಿಸಲಾ ಧರ್ಮ |
ನಂದನ ನಗುತೆಂದನದಕೆ || 1 || 28 ||

ಮಧುಮಾಧವಿ - ತ್ರಿವುಡೆ

ಧರಣಿಪಾಲಕತರಳರೇ ನೀ |
ವರಿಯದಾದಿರೆ ಚಾಪವಿದ್ಯಾ |
ವರರಿಗೇಂ ಘನಕಾರ್ಯವಿದು ಕುಶ |
ವಿರಿಸಿ ತರುವೆನು ಕ್ಷಣದಲಿ || 1 ||
ಭೂವಿಬುಧರೈ ನೀವು ಕುಶದಿಂ |
ಬಾವಿಯೊಳಗಿಹ ಚೆಂಡನ್ನೆತ್ತವ |
ದಾವ ಬಗೆ ಪೊಸತಾದುದೀಪರಿ |
ನಾವರಿಯೆವಿದು ಚೋದ್ಯವು || 2 || 30 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಝಂಪೆ

ಬೆರಳಂಗುಲಿಯಕವನು | ಬಾವಿಗೇಸೆ |
ದೊರೆದ ಮೊದಲಾ ಚೆಂಡನು ||
ತರುವ ಪರಿ ನೋಡಿರೆನುತ | ಕರದ ಕುಶ |
ವಿರಿಸಲಭಿಮಂತ್ರಿಸುತ್ತ || 1 ||
ಮೇಲೇರಿಸಲು ಚೆಂಡನು | ಅಚ್ಚಿಯು |
ತಾಳಿ ಬಾಲರು ಕುಣಿಯಲು ||
ಕೀಲಿಸಿದನೊಂದು ಶರವ | ಸೊಂಯ್ ರವದಿ |
ಆಲಿಂಗಿಸಿದುದುಂಗುರ || 2 ||
ಪೇಳಿರಾರಂಬುದನ್ನು | ಎನುತವರು |
ಕೇಳಿ ನಿಮ್ಮಜ್ಜಗಿದನು ||
ಪೇಳಿರೆನ್ನುತ ಕಳುಹಲು | ಆಶ್ಚರ್ಯ |
ತಾಳುತೋಡುತ ಬಂದರು || 3 || 33 ||

ಪಂತುರಾವಳಿ - ಮಟ್ಟಿ

ನೋಡು ನೋಡು ಅಜ್ಜ ನಮ್ಮ ವನದೊಳೋರುವ |
ಹೂಡಿ ಕುಶವ ಬಾವಿ ಚೆಂಡನ್ನೆತ್ತಿದಂದವ ||
ನೋಡಿ ಗುರಿಯನದಕೆ ಸೆಳೆದ ಎಸೆದ ಉಂಗುರ |
ನೋಡೆ ಬಡವ ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣ ಪಿಡಿದ ಭೂಸುರ || 1 || 34 ||

ಕಂದ

ತರಳರ ನುಡಿಯಂ ಗಂಗಾ |
ತರಳ ವಿಚಾರಿಸುತ ಪೇಳು ಭೂಸುರವರನಂ ||
ಕರೆತಹುದೆನಲವರೈತಂ |
ದೊರೆಯಲು ಬಂದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲೊಂದಿಸಿ ಭೀಷ್ಮಂ || 1 || 35 ||

ದೇಶಿ - ಅಷ್ಟ

ಉಪಚರಿಸುತ ಭೀಷ್ಮನಾಚಾರ್ಯವರನ |
ಅಪರೂಪವಿದು ನೋಡೆ ತಮ್ಮಯ ಗಮನ ||
ಕೃಪ ಭಾವ ದ್ರೋಣರೆಂಬುದ ಪೇಳಲಿಲ್ಲ |
ಚಪಲರು ತರಳರು ಕ್ಷಮಿಸುವಿರಲ್ಲ || 1 ||
ಮುಖವೇಕೋ ಪೇಳುದು ಚಿಂತೆಯ ಭಾವ |
ಸಕಲರು ಕ್ಷೇಮವೇನೈ ಭೂಮಿದೇವ ||
ಪ್ರಕಟಗೊಂಡುದು ಬಲ್ಲೆ ಶರಶಾಸ್ತ್ರವಿಭವ |
ನಿಕಟರಮಗೆ ನೀವ್ವೇಳುವುದಾಗಮನವ || 2 || 37 ||

ಬೇಗಡೆ - ಏಕ

ಕೇಳುವೆನ್ನೆಯ ಪೂರ್ವಚರಿತೆಯನು | ಗುರುಕುಲದಿ ನಾ ಪಾಂ |
 ಚಾಲದ್ವಪದನು ಅಗ್ನಿವೇಶರೋಳು ||
 ಬಾಲ್ಯವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲಿ ಬಹು |
 ಕಾಲ ಕಳೆಯಲಿಕರ್ಥರಾಜ್ಯವ |
 ಪಾಲಿಸುವೆನೆಂದೊರೆದನಾಶ್ರಯ |
 ಕೇಳಿ ಪೋಗೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನು || 1 ||
 ಪೊಡವಿಪಗೆ ಬಡ ವಿಪ್ರ ಸರಿಯೆಂತು | ನಡೆ ಬಾಲಭಾಷೆಯ |
 ನಡೆಸೆನೆ ಕ್ರೋಧದಿ ಶಪಥವಾಂತು |
 ಅಡರಿದತಿಮದವಿಳಿಪೆನ್ನತ |
 ಹುಡುಕಿ ಬಂದೆನು ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯ |
 ಪಡೆವ ಯೋಗ್ಯರ ವಿದ್ಯೆ ವಿಕ್ರಯ |
 ಕಿಡದೆ ಕಲಿಸುವೆನೆನಲಿಕೆಂದನು || 2 || 39 ||

ಸುರುಟಿ - ಏಕ

ಅರಸುತಿಹನು ನಾನು | ಯೋಗ್ಯರ |
 ಗುರುವಾಗ್ಯೆ ನೀನು ||
 ಕರಿಪುರ ನಿನ್ನದು | ತರಳರು ನಿನ್ನವ |
 ರರುಹ್ಯೆ ಶಸ್ತ್ರರ | ಹಸ್ಯವ ಕುಂಭಜ || 1 ||
 ಆಲಯ ಪರಿಕರವ | ನೀಡುತ |
 ಬಾಲರನೊಪ್ಪಿಸಿದ ||
 ಕೋಲಗುರುವ ವಿ | ದ್ಯಾಲಯ ವಾರ್ತೆಯ |
 ನಾಲಿಸಿ ಬಹು ಭೂ | ಪಾಲ ಸುತರು ಬರೆ || 2 || 41 ||

ವಾರ್ಧಕ

ಕಲಿಸುತಿರ್ಧಂ ಗುರುದ್ರೋಣ ತಿದ್ದುತ್ತ ಮಕ್ಕ |
 ಳೊಲವನರಿತವರು ಗುರುವಚಿನಮಂ ಪಾಲಿಪರ್ |
 ಜಲವನೆಲ್ಲರು ತಹರು ಗುರುಪುತ್ರನೋರ್ವ ಬಹುಬೇಗ ಬರುವಂ ಕಲಿವನು ||
 ತಿಳಿಯರಿದ ಬಾಲಕರು ಪಾರ್ಥ ಗ್ರಹಿಸಿದನು ಬಾ |
 ಯಳತೆ ದೊಡ್ಡದು ಪಾತ್ರ ಬೇಗ ನೀರ್ದುಂಬುವುದು |
 ಕಲಿಯಲವನಂತೆನಗಯ್ಯಲಾಂ ಕೇಳಲನುಚಿತವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು || 1 || 42 ||

[ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣನೃತ್ಯದ ನಡೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ಮಕ್ಕಳು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು, ನೀರಿಗೆ ಹೋಗುವುದು, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಮೊದಲೇ ಬರುವುದು, ಆಗಲೇ ದ್ರೋಣ ಕಲಿಸುವುದು, ಅರ್ಜುನ ಗಮನಿಸುವುದು, ಚಿಂತಿಸುವುದು - ಹೀಗೆ ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ನೃತ್ಯರೂಪಕದ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಬೇಕು ಅನಂತರ....]

ಮಾರವಿ - ಏಕ

ಮಂತ್ರಿಸಿ ವಾರುಣಶರವರ್ಜುನ ಕೊಡ |
 ವಂ ತುಂಬಿಸುತಾಗ ||
 ಮುಂತ್ಯೆತಂದನದೊಂದಿನ ತರಳರು |
 ಪಿಂತುಳಿದಿರೆ ಬೇಗ || 1 ||
 ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಗು ಮೊದಲೇ ಬಂದನು |
 ಅಶ್ವರ್ಯದಿ ಗುರುವು ||
 ನಿಶ್ಚಯವೀತನೆ ಬಿಲ್ವಿದ್ಯೆಯೊಳು ಯ |
 ಶಸ್ತ್ರಿಯಹನು ಎನುತ || 2 ||
 ತಂದೆಯದೆಂತೆ ಜಲವನು ಮೊದಲೆನ |
 ಲೊಂದಿಸಿ ವಿವರಿಸಲು ||
 ಅಂದಿನ ದಿನದಿಂ ಕಲಿಸಿದ ಪಾರ್ಥಗೆ |
 ಒಂದುಳಿಯದ ತರದಿ || 3 || 45 ||

ಲಕ್ಷ್ಯಭೇದನ**ಕೇದಾರಗೌಳ - ಝಂಪೆ**

ಬಾರೊ ಧರ್ಮಜನೆ ಮೊದಲು | ಹೂಡಿ ಗುರಿ |
 ಗೇರಿಸುತಲಾ ಮರದೊಳು ||
 ತೋರುವುದದೇನು ಪೇಳು | ನಿನಗೆ ಮ |
 ತ್ತಾರು ಕಾಣುವರೆನ್ನಲು || 1 ||

ಗುರುದೇವ ಗಿಳಿಯಿರುವುದು | ಮರದೊಳಗೆ |
 ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರುತಿಹುದು |
 ಸರುವರೂ ಕಾಂಬಿರೆನಲು | ಬೇಡವೆಂ |
 ದರುಹುತುಳಿದರ ಕೇಳಲು || 2 || 47 ||

ಭಾಮಿನಿ

ಮರವು ಕಾಣುವುದೆನುವನೊಬ್ಬನು |
 ಗುರಿಗೆ ಎಲೆಗಳ ತೋರ್ವನೋರ್ವನು |
 ಅರಿಯದಿವರಿಂದೆನುತ ಕರೆದನು ಪಾರ್ಥನನು ದ್ರೋಣ ||
 ತಿರುವಿಗಿಡುತಲಿ ಗುರಿಯ ನೋಡಿದ |
 ಪರಿಪರಿಯ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನಾದರು |
 ಗುರುವೆ ಕಾಂಬುದು ಪಕ್ಷಿ ಹೊರತನ್ಯತ್ರವಿಲ್ಲೆಂದ || 1 || 48 ||

[ಸೂ: ಎಲ್ಲಾ ಬಾಲಕರಲ್ಲಿಯೂ (ಹಾಸ್ಯದ ಇಬ್ಬರು ಬಾಲಕರು ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ! ಎನ್ನುಬಹುದು) ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕು. ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಇವರೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಗುರಿ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಆ ಕಡೆ ಮರವಿರುವಂತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.]

ಸುರುಟಿ - ಏಕ

ಪಕ್ಷಿಯ ಚಹರೆಗಳು | ಎಂತು ಪ |
 ರೀಕ್ಷಿಸಿ ಪೇಳಿನಲು ||
 ಲಕ್ಷ್ಯಕೆ ಕಂಠ ವಿ | ವಕ್ಷೆಯು ಗುರುವೆ ನಿ |
 ರೀಕ್ಷಿಸಲರಿದಂಗಾಗವನೆಂದನು || 1 ||
 ಬಿಡು ಬಾಣವನೆನಲು | ಕೃತ ಖಿಗ |
 ಕೆಡೆದುದು ಧರಣಿಯೊಳು |
 ಪಿಡಿದಪ್ಪುತ ಮೆಯ್ | ದಡವುತ ಪೇಳಿದ |
 ಪ್ರೋಡವಿಯೊಳಗೆ ನೀನಧಿಕ ಧನುರ್ಧರ || 2 || 50 ||

-ನಿರ್ಗಮನ-

ಮೃಗಯಾವಿಹಾರ

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ಮೆಟಿ

ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಮಕ್ಕಳೊ |
 ಕೂಟದಿಂದ ವನದಿ ಬಂದ |
 ರೀಟಿ ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣ ಬಲೆಗ |
 ಳಾಟಗೈದು ನುಗ್ಗಿ ಬಡಿದು |
 ಓಟಗೈವ ಮೃಗದ ಹಿಂಡ |
 ಸೂಟಿನಿಂದಲೆಚ್ಚು ಕೆಡಹಿ || ಬೇಟೆ || 1 ||
 ಹುತ್ತ ಪೊಟರೆಗಿಣುಕಿ ನೋಡಿ |
 ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಸೋಹ ನೋಡಿ |
 ಅತ್ತಲಿತ್ತ ಬೇರೆಯಾಗಿ |
 ಮತ್ತೆ ನಾಯ 'ಭೂ' ಬಿಡುತ್ತ |
 ಕಿತ್ತು ಜೇನ ತಿಂದು ನಲಿದು |
 ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕುಣಿದು ತಣಿದು || ಬೇಟೆ || 2 ||
 ವನದೊಳಲೆದು ಗುರುವು ಸಹಿತ |
 ವನಧಿಗಾಗಿ ಮೀವ ಮನದಿ |
 ದಣಿವು ತಣಿಯುವನಕ ಮಿಂದು |
 ತನಯರೆಲ್ಲ ದಡಕೆ ಬರಲಿ |
 ಕನಿತರೊಳಗೆ ಮೊಸಳೆ ದ್ರೋಣ |
 ನನು ಪಿಡಿಯಲು ಕರೆದ ಕೂಗಿ || ಬೇಟೆ || 3 || 53 ||

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವುಡೆ

ರಕ್ಷಿಸಲಿಕರಿಯದೆಮೆ ಮುಖಿ ಮುಖಿ |
 ವೀಕ್ಷಿಸತಲಿರೆ ಪಾರ್ಥ ಕ್ಷಣದ ವಿ |
 ಚಕ್ಷಣದಿ ಬಾಣಗಳ ಸುರಿದನು | ಲಕ್ಷ್ಯನೋಡಿ || 1 ||
 ಅಳಿಯ ನಕ್ರವು ಬಂದು ಮೇಲಕೆ |
 ಕಲಶಸಂಭವ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನ |
 ಚಳಕವನು ಮೆಚ್ಚಿದನು ಸಂತಸ | ಗೊಳುತ ನುಡಿದ || 2 || 55 ||

ನವರೋಜು - ಏಕ

ಸಾರ್ಥಕಜೀವನನಗೆ | ಕೊಡೆ |
 ಪಾರ್ಥನೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆ ನಿನಗೆ ||
 ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲ ತವ ವಿದ್ಯೆಯು ಬ್ರಹ್ಮ ಶಿ |
 ರೋಸ್ತುರಹಸ್ಯವನೀಯುವೆ ಪಡೆಯೆ || 1 ||
 ಘನತರ ಶಕ್ತಿಯ ಶರವು | ಹುಲು |
 ಮನುಜರ ಮೇಲೆಸೆಯದಿರು ||
 ನಿನಗೆಣೆ ವೀರರು ಮೂಲೋಕದೊಳಿ |
 ಲ್ಲೆನಲೆರಗುತ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮಂತ್ರವ || 2 || 57 ||

-ನಿರ್ಗಮನ-

ಬಿಲ್ವಂಗಲ**ವಾರ್ಧಕ**

ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರು ಗದೆಯ ಯುದ್ಧದೊಳಗು |
 ದ್ವಾಮನಶ್ವತ್ಥಾಮನಸ್ಮವಿದ್ಯೆಯೊಳು ನಿ |
 ಸ್ನೇಮ ಸಹದೇವನಕುಲರು ಖಡ್ಗದೊರಸೆಯೊಳು ಧರ್ಮಸುತ ರಥಿಕಾಗ್ರಣಿ ||
 ನೇಮದಿಂದೆಲ್ಲವಂ ಕಲಿವನೊರ್ವಂ ಪಾರ್ಥ |
 ಸೋಮಕುಲದಭ್ಯುದಯಸಂತೋಷಿ ಭೀಷ್ಮನಿಂ |
 ನೇಮಮಂ ಪಡೆದು ಬಿಲ್ವಂಗಲ ಪ್ರದರ್ಶನಕೆ ದ್ರೋಣ ತಾನನಿಯಾದನು || 1 || 58 ||

ಕಂದ

ವಿದುರಂ ರಂಗವನಣಿಗೊಳಿ |
 ಸಿದನದ್ಭುತವೆನಲು ಭೀಷ್ಮ ಕೃಪ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ||
 ಪದುಳಿಗರೊಡನೀಕ್ಷಿಸ ಬರೆ |
 ಗದೆ ಬಿಲು ಶರ ಖಡ್ಗ ರಥ ಚಳಕಮಂ ತೋರ್ದರ್ || || 1 || 59 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಅಷ್ಟ

ವಾಮ ದಕ್ಷಿಣ ಚಕ್ರದೂರ್ಧ್ವಭ್ರಮಣದಿಂದ |
 ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರು |
 ನಾ ಮುಂದು ತಾ ಮುಂದೆನುತ ವರಸೆಯಲಿ ಗ |
 ದಾಮಂಡಲವ ತೋರ್ದರು || 1 || 60 ||

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವೃಡೆ

ಗೆದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನನುತ ಕೆಲ |
 ರೆದ್ದರಾ ಕಡೆಯಿಂದ ಭೀಮನೆ |
 ಗೆದ್ದನೆಂದೀ ಕಡೆಗೆ ನುಡಿಯಲು | ಕೃದ್ಧರಾಗಿ || 1 ||
(ಹಾಸ್ಯಗಾರರೇ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು)
 ಪೂರ್ವಮತ್ಸರದಿಂದಲೀರ್ವರ |
 ಪೂರ್ವವನೆ ಹೊಯ್ದಾಡುತಿರೆ ಕೈ |
 ಮೀರಿತೆಂದಾ ಗುರುಜ ತಡೆದನು | ಈರ್ವರನ್ನಾ || 2 ||
 ಮೊಳಗೆ ಕಲರವ ಸಭೆ ಕುತೂಹಲ |
 ದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿತು ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯು |
 ಚಳಕದೋರಲು ಬಂದು ರಂಗ | ಕ್ಷಿಳಿದ ಪಾರ್ಥ || 3 || 63 ||

ಘಂಟಾರವ - ಅಷ್ಟ

ಹೂಡುತಾಗ್ನೇಯ ಶರವ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಜ್ವಾಲೆ |
 ಗೂಡುವಂದದಿ | ಮೋಡಿದೋರಲ್ |
 ಮಾಡೆ ಸಭೆ ಕರತಾಡನ || 1 || 64 ||

ಭೈರವಿ - ಏಕ

ವಾರುಣಶರವಂ ಪೂಡಿ | ಉರಿ |
 ಯಾರಿಸಿ ಜಲಮಯ ಮಾಡಿ ||
 ಹಾರಿಸಿ ಪವನಾಸ್ತ್ರದಲಿ | ವಿಷ |
 ಕಾರಿಸಿ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರದಲಿ || 1 || 65 ||

ಕಾಂಬೋಧಿ - ಝಂಪೆ

ಗರುಡ ಶರದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರಮಂ ||
ತಿರುಗುವೆತ್ತದ ಹಂದಿಬಾಯ್ಗೆ ||
ತುರುಕಿಸಿದನಂಬ ವಿಧವಿಧದ ಸರಳೋರಸೆಯಲಿ |
ನರನು ತೋರಿದ ಚಮತ್ಕೃತಿಯು || 1 || 66 ||

ಭಾಮಿನಿ

ಫಲಗುಣಗೆ ಸರಿಯಹ ಧನುರ್ಧರ |
ರಿಳೆಯೊಳಿಲ್ಲವೆನುತ್ತ ಗುರುಕೃಪ |
ರೊಲಿದು ಪೇಳಲು ಭೀಷ್ಮ ಮೆಚ್ಚಿದ ಪೌತ್ರನುನ್ನತಿಗೆ ||
ಕೆಲಬಲನ ನೋಡಿದ ಸುಯೋಧನ |
ಕಳೆಯಳಿದ ಮುಖದಿಂದ ಪಾರ್ಥನ |
ಬಲಕೆ ತನ್ನವರೊಳಗೆ ಕಾಣದೆ ಮನದಿ ಮರುಗಿದನು || 1 || 67 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಅಷ್ಟ

ಪರಶುಭಾರ್ಗವನಿಂದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯ |
ನರಿತು ಶಾಪವ ಧರಿಸಿ ||
ಕರಿಪುರದೊಳಗಸ್ತ್ರವಿದ್ಯಾಪ್ರದರ್ಶನ |
ವಿರುವುದ ಕರ್ಣ ಕೇಳಿ || 1 ||
ಬಿಲುಗಾರರೊಳಗೆ ಬಲ್ಲಿದ ಪಾರ್ಥಗೆದುರಿಲ್ಲ |
ಇಳೆಯೊಳೆಂದುದ ಕೇಳಿದ |
ಫಲಗುಣನಧಟ ನುಗ್ಗರಿವೆನುತ್ತ ರಂಗ |
ಕಿಳಿದಪ್ಪಣೆಯ ಕೇಳಿದ || 2 || 69 ||

[ದ್ರೋಣರಿಂದ ವಿದ್ಯಾಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ]

ಮಾರವಿ - ಏಕ

ದ್ರೋಣರಿಗೊಂದಿಸುತ್ತನುಮತಿ ಪಡೆಯುತ್ತ |
ನಾನಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ||
ಊಣಯವಿಲ್ಲದೆ ತೋರಿದ ಪಾರ್ಥನು |
ಏನೆಸಗಿದನದನು || 1 ||
(ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಬಳಸಿದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಿ ಕರ್ಣನ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು)
ನೋಡಿದನೀತನೆ ಪಾರ್ಥಗೆ ಸಮನೆ |
ದಾಡಿ ಸಹೋದರರ |
ಜೋಡಿಯೊಕ್ಕೈತಂದಪ್ಪಿ ಸುಯೋಧನ |
ಬೇಡಿದ ಸಖ್ಯವನು || 2 || 71 ||

ಘಂಟಾರವ - ಅಷ್ಟ

ಬಾರೊ ಪಾರ್ಥನ | ತೋರೋ ಬಿಲ್ಲದೈಯು ||
ಶೂರನೆನ್ನುವಪಾರ ಪೊಗಳಿಕೆ |
ಕೂರಲಗಿನಿಂದಿಳಿಸುವೆ || 1 ||
ಕರೆದರ್ಯಾರಲೊ ನಿನ್ನನಾರಂಬುದ
ನರುಹಿ ಪಿಂದಕೆ ತರಳದಿರೆ ಶಿರ |
ವರಿದು ಕಟ್ಟುವೆ ತೋರಣ || 2 || 73 ||

ಭಾಮಿನಿ

ಕರ್ಣಪಾರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಬಲೈಯು |
ನಿರ್ಣಯಿಸಲಣಿಯಾಗೆ ಕೃಪರಿದು |
ದುರ್ನಯವು ನೀನಾರು ಕುಲಗೋತ್ರದಲಿ ನರಗಣೆಯೆ ||
ವರ್ಣಕ್ಷಾತ್ರದ ಕುರುಕುಲಜನಿವ |
ವರ್ಣಿಸೈ ನಿಜವೆನಲು ಕರ್ಣ ವಿ |
ವರ್ಣನಾದನು ವಿದ್ಯೆಯಿಂ ಕುಲವಧಿಕವಾಯ್ತೆನುತ್ತ || 1 || 74 ||

-ನಿರ್ಗಮನ-

ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ**ಕಂದ**

ಭರವಸೆ ಮೂಡಲು ಕುಂಭಜ |
ಕರೆದನು ಬಾಲಕರ ನಿಮ್ಮಯ ಕಲಿಕೆ ಮುಗಿದುದು ||
ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯೊಂದುಳಿದಿದೆ |
ತರಲೇಳಿರೆನಲೈ ಕೇಳ್ದರು ತರುವುದೇನು || 1 || 75 ||

ಜಂಜೂಟಿ - ಅಷ್ಟ

ಬಾಲಕರೆಲ್ಲರು ಕೇಳಿ | ಪಾಂ |
ಚಾಲದೇಶಕೆ ಪ್ರೋಗಲೇಳಿ ||
ಆಳುತಲಿಹ ದೊರೆ | ದ್ರುಪದ ಮಾಕಂದಿಯೊಳ್ |
ಕಾಳಗದೊಳವನದಟನಡಗಿಸಿ |
ಕಾಲೆಡೆಗೆ ಸೆರೆಪಿಡಿದು ತನ್ನಿರಿ || 1 ||
ಸುಲಭವಲ್ಲಾತನ ಧರವು | ಬಲು |
ಬಲವಂತ ದ್ರುಪದನ ಗೆಲುವು ||
ಕಲಿತುದು ಸಾರ್ಥಕ | ಕೊಳುಗುಳದೊಳು ಗೆಲೆ ||
ಬಲವ ಕೂಡುತ ಪ್ರೋಗಿರೀಗಂ |
ದೊಲಿದು ಹರಸುತ ಕಳುಹೆ ಬಂದರು || 2 || 77 ||

ಮಾರವಿ - ಏಕ

ಗುರುವಿನ ನುಡಿಯನು ಶಿರದಲಿ ಧರಿಸುತ |
ಅರಸುಕುಮಾರಕರು ||
ಪೊರಟರು ದ್ರುಪದನ ಸೆರೆಪಿಡಿದೀಯುವ |
ಪಿರಿಮನದಾತುರರು || 1 || 78 ||

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವುಡೆ

ಓಲಗದಿ ಪಾಂಚಾಲ ಧರಣೀ |
ಪಾಲನೊಪ್ಪಿರೆ ಬಾಲರಟ್ಟಿದ |
ಓಲೆಕಾರರು ಪೇಳಿ ಬಂದರು | ಕಾಳಗಕ್ಕೆ || 1 || 79 ||

ಆರ್ಯಸವಾಯಿ - ಏಕ

ಏಳೇಳೈ ಪಾಂಚಾಲನೆ ಕುರುಕುಲ |
ಬಾಲರು ಕಾಳಗಕ್ಕೈದಿಹರು ||
ಕೇಳೈ ಕ್ಷಮೆ ಗುರುದ್ರೋಣರಡಿಗೆ ಬಿ |
ದ್ವಾಲಸಗೊಳೆ ಕೈಮೀರುವುದು || 1 || 80 ||

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವುಡೆ

ಕೇಳಿ ಬಿದ್ದೆದ್ದಟ್ಟಿಹಾಸದಿ |
ಬಾಲರೈದರೆ ಮಲ್ಲ ದ್ರುಪದನ |
ತೋಳ ಬಲೈಯನರಿಯದಾದನೆ | ಖೋಳ ದ್ರೋಣ || 1 ||
ನಡೆಯೊ ದೂತನೆ ಬಡ ಬಿಕಾರಿಯ |
ನುಡಿಯ ನಂಬುತ ಬಂದ ಬಾಲರು |
ಒಡಲಿನಾಸೆಗಳಿರಲು ಪಿಂದಕೆ | ನಡೆಯ ಪೇಳು || 2 || 82 ||

[ಕೌರವಾದಿಗಳ ಹೋರಾಟ]

ಭೈರವಿ - ಏಕ

ಸ್ಯಂದನವಡರುತ ಭೂಪ | ಐ |
ತಂದನು ರಣಕೆ ಪ್ರತಾಪ ||
ಬಂದಡಗಟ್ಟುತ ತಡೆದು | ಕುರು |
ನಂದನರೊರೆದರು ಮುಳಿದು || 1 ||
ನಡೆ ನಡೆ ಹಸ್ತಿನಪುರಕೆ | ಗುರು |
ವಡಿಯೊಳು ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಲಿಕೆ ||
ದಡಿಗತನವ ತೋರಿದರೆ | ಸೆರೆ |
ಪಿಡಿದೊಯ್ಯುವು ಹೋರಿದರೆ || 2 ||

ಸುಳಿಬಾಳೆಯ ಕುಡಿಗಳಿರಾ | ನಿ |
 ಮೃಳವಿಯದೆನಿತು ವಿಚಾರ ||
 ಬೆಳೆಯುವ ಬಾಲರೆ ನಿಮಗೆ | ಧರ |
 ತಿಳಿಯದು ಪ್ರೇಗಿರಿ ಮನೆಗೆ || 3 ||
 ಕುರುನಾಡಿನ ಸಿಂಹಗಳು | ಹುಲು |
 ಧರಣಿಪ ಹೋರಾಟದೊಳು ||
 ಧರವಿಜಯವು ಬರಿ ಕನಸು | ನಡೆ |
 ಗುರು ದ್ರೋಣರಿಗಭಿನಮಿಸು || 4 || 86 ||

[ಯುದ್ಧ - ಕೌರವ ಬಾಲಕರ ಸೋಲು]

ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಯುದ್ಧ

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವುಡೆ

ತಡೆದು ದ್ರುಪದನ ಭೀಮಪಾರ್ಥರು |
 ನುಡಿಸಿದರು ಭಲವಿಡಿದು ಸುಮ್ಮನೆ |
 ನಡೆದರೀಕ್ಷಣ ಜೀವದಾನವ | ಕೊಡುವವೀಗ || 1 ||
 ಭೂಲಲಾಮರೊಳಧಿಕನಾ ಪಾಂ |
 ಚಾಲನೆಂಬುದು ವಿದಿತವಿರೆ ನೀವ್ |
 ಕಾಳಗಕ್ಕೈತಂದ ಕಾರಣ | ಪೇಳಿ ತರಳಿ || 2 || 88 ||

ಮಾರವಿ - ಏಕ

ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಗೆಮ್ಮೆಯ ದ್ರವ್ಯವು ನೀ |
 ಗುರುದ್ರೋಣರ ಬಯಕೆ ||
 ಕುರುವಂಶಜ ಪಾಂಡವರಾವೆನ್ನ |
 ಲೋಕದನು ಗಹಗಹಿಸಿ || 1 ||
 ಬಡವನ ನುಡಿಯಲಿ | ಬೆಡಗನು ಕಂಡಿರೆ |
 ಪ್ರೋಡವಿಪ ತರಳಿರ ||
 ಹುಡುಗರೆ ಚಿಂಡಾಟವೆ ಕೆಣಕುವ ಭಲ |
 ಬಡಹಾರ್ವನೆ ದ್ರುಪದ || 2 || 90 ||

ಮಾರವಿ - ಝಂಪೆ

ಪರಿಶುದ್ಧಜೀವನವು ಲೋಕದಯೆ ಪರಪ್ರೀತಿ |
 ಸರುವಕೂ ಕಾರಣವು ಜ್ಞಾನವಿದ್ಯೆಗಳು ||
 ಪರಮಪ್ರಮಾಣ ಲೋಕಾನುಭವವೆನ್ನುವುದ |
 ನರಿಯದಾತಗೆ ಹಣವೆ ಗುಣ ನಿನ್ನ ರೀತಿ || 1 ||
 ಬಾಲಕರೊಳುಪದೇಶ ಕೇಳಲಾಂ ಬರಲಿಲ್ಲ |
 ಪೇಳಿದನು ಬುದ್ಧಿ ನೂರ್ಕಾಲ ಬಾಳಲಿಕೆ ||
 ಆಳಿ ನೀವ್ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕೋಲಗುರು ಕಲಿಸಿದುದು |
 ಕಾಳಗಕ್ಕೈವೆಂದು ಕೀಲಿಸಿದ ಶರವ || 2 || 92 ||

-ಯುದ್ಧ-

[ದ್ರುಪದನ ಪರಾಭವ-ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಉಳಿದ ಬಾಲಕರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು - ನಿರ್ಗಮನ - ದ್ರೋಣನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ದ್ರುಪದನನ್ನು ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕರೆತಂದು ಅರ್ಜುನನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ದ್ರುಪದನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ದ್ರೋಣ]

ಕಾಪಿ - ಅಷ್ಟ

ಓಹೋಽ ಪಾಂಚಾಲ ಭೂಪಾಲ | ಬಾಲ್ಯ |
 ಸ್ನೇಹಿತ ಬಂದೆಯ ಚಂದವಾಯ್ತಲ್ಲ | ಓಹೋ ||
 ಹೀನ ತಿರುಕ ನಾ ಹಾರುವನು | ಅಭಿ |
 ಮಾನಿ ನೀ ವಿಷ್ಣುರವೇರಿ ಮರೆವನು ||
 ದೀನನಂದದಿ ಬಂದು ಪಾದ | ಕಟ್ಟಿ |
 ಲೇನು ಸಾರ್ಥಕವಯ್ಯ ಭೂಭುಜ ದ್ರುಪದ || 1 ||
 ಪಾಪ ಮಕ್ಕಳ ಯುದ್ಧವಾಯ್ತೆ | ಧಾರಿ |
 ಣೀಪತಿ ಬಾಲಭಾಷೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಯ್ತೆ ||
 ಕೋಪಿಸಬೇಡೇಳು ನೀನು | ಗರ್ವಾ |
 ಲಾಪವುಂಟೇ ಸರಿಸಾಟಿಯೆ ನಾನು || ಓಹೋ || 2 || 94 ||

ನೀಲಾಂಬರಿ - ರೂಪಕ

ವಂದಿಸಿ ದ್ರುಪದನು ಪೂರ್ವದೊ |
 ಳೆಂದ ಶಪಥ ನೀ ನಡೆಸಿದೆ ||
 ಇಂದುತ್ತರಪಾಂಚಾಲ ವ |
 ಸುಂಧರೆಯನ್ನೀವೆ || 1 || 95 ||

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವುಡೆ

ಪೊಡವಿಯೆನಗೇಕೆನ್ನ ಪೆಸರಲಿ |
 ನಡೆಸು ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳ ಗರ್ವದ |
 ನಡತೆಯನು ಬಿಟ್ಟಿನ್ನು ಪಾಲಿಸು | ನುಡಿದ ಮಾತ || 1 ||
 ಮನದಿ ಮತ್ಸರವಿರಿಸಿ ದ್ರುಪದನು |
 ವಿನಯಮಂ ತೋರುತ್ತ ತೆರಳಲು |
 ತನಯರೆಲ್ಲರ ಕರೆದು ಪೇಳಿದ | ನಿನಿತು ದ್ರೋಣ || 2 || 97 ||

ವಾರ್ಧಕ

ಕುರುಕುಲೋದ್ಭವರು ನೀವ್ ವಿಖ್ಯಾತ ವಂಶವಿದು |
 ಅರಸುತನದೈಸಿರಿಗೆ ಮರೆಯದಿರಿ ನಿಮ್ಮ ನೀವ್ |
 ಪಿರಿದಾದ ಕೀರ್ತಿಯಂ ಗಳಿಸೆ ದ್ರೋಣನ ಶಿಷ್ಯರೆಂದೆನಗೆ ಬಹುಮಾನವು ||
 ಸರುವಥಾ ಧರಣಿಧನ ಲೋಭ ಸಲ್ಲದು ಸ್ವಾರ್ಥ |
 ತರುವುದೈ ಕುಲಕೆ ಮೃತ್ಯುವನರಿತು ಬಾಳುವುದು |
 ಕರಿಪುರವನಾಳ್ವ ಮಕ್ಕಳೆ ನಿಮಗೆ ಶುಭಮಕ್ಕು ಪರಮಮಂಗಲಮಪ್ಪುದು || 1 || 98 ||

ಮಂಗಲ :

ಸಾಂಗತ್ಯ - ರೂಪಕ || ಕಾಂಬೋಧಿ - ಝಂಪೆ - ಅಷ್ಟ - ಏಕ
 ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪಂಗೆ ಗಣನಾಥತಾತಂಗೆ |
 ಮನಸಿಜೋದ್ಯವನಯ್ಯ ಹರಿಗೆ ||
 ವನಿತೆ ವಾಣೀಶಂಗೆ ಸುಮನಸಾದಿಗಳಿಂಗೆ |
 ಮನಕೆ ಮಂಗಲವೀವ ಕಲೆಗೆ ||
 ಜಯ ಮಂಗಲಂ ನಿತ್ಯ ಶುಭ ಮಂಗಲಂ || 1 || 99 ||

*****ಶುಭಂ*****

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರಕಾಶನ ಪ್ರಾಯೋಜಕರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಮೂಲ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಉಡುಪಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೇಂದ್ರ

ಪ್ರಸಂಗ ಪ್ರತಿ ಆಧಾರ: ಉಡುಪಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಕಟಿತ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಮಾಲಿಕಾ

ಪ್ರಸಂಗ ಪ್ರತಿ ಕೊಟ್ಟವರು: ಶ್ರೀನಿಧಿ ಡಿ. ಎಸ್.

ಪ್ರಸಂಗ ಪ್ರತಿ ಒದಗಣೆಗೆ ಸಹಕಾರ: ಶ್ರೀನಿಧಿ ಡಿ. ಎಸ್.

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ಬರವಣಿಗೆ: ಶ್ರೀನಿಧಿ ಡಿ. ಎಸ್.

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ: ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್., ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ: ರವಿ ಮಡೋಡಿ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ, ಅಶ್ವಿನಿ ಹೊದಲ

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಕಾಶನ: ರವಿ ಮಡೋಡಿ, ಡಾ. ಪ್ರದೀಪ ಸಾಮಗ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ